

Rapport från Kohaskuggning i Alingsås 17 - 19 september 2018

Förväntningar

Det jag kände till om Koha sedan tidigare var framför allt att det är ett system som bygger på öppen källkod, ett system som ständigt vidareutvecklas av bibliotekarier, finns i många länder och används på många stora universitetsbibliotek, både i Sverige och utomlands.

Själv kommer jag från ett folkbibliotek, i Sollentuna kommun. Min stora förväntan var att se hur Koha kan användas på ett folkbibliotek och då framför allt i jämförelser med Book-it som vi använder idag. Jag var också intresserad av att höra om jobbet kring själva övergången till Koha, hur hade det gått till? Vad hade man för erfarenheter av det?

Aktiviteter

Till att börja med erbjöds jag en generell genomgång av systemet. Allt från hur man ordnat med support, vad som varit supportens uppgift och vad som biblioteket själv ordnar med. Jag har fått inblick i det omfattande rapportsystemet som finns åtkomligt i ett stort bibliotek, hur man kan hämta hem och sedan anpassa efter egna behov. Det finns ju ett stort antal inställningar som måste göras inför en övergång men jag har också kunnat se att många inställningar ordnas med på ett enkelt sätt via olika formulär. På många sätt ser det relativt enkelt ut att ställa in olika parametrar även om det också är ett stort jobb. Jag har förstått att det lönar sig att "tänka till" ordentligt med alla inställningar.

Något som imponerade på mig från början var sökträffarna i katalogen. Det går lätt att få med "rätt" detaljer i första träffen som, om boken finns inne, var, reserverad mm. En detalj som gjorde intryck var att det är så lätt att få med tydliga symboler för olika medier. En liten detalj kan tyckas men för låntagaren och oss själva i kontakt med låntagare tror jag det underlättar kolossalt med tydliga symboler för böcker, LC, TC Lättläst och Storstil mm. Samma bild kommer ju också upp i OPAC. Jag har också fått veta att symbolerna är lätta att byta ut efter egna önskemål och att färgsätta. Träfflistan i katalogen ser på det hela taget mycket bra ut på det sätt Alingsås ställt in den med tydlig och relevant information och bild på de flesta omslagen. Här fick jag ju också veta att förutsättningen för bokomslagen är att de finns tillgängliga i den webbläsare man valt.

En detalj som också imponerade stort var det utmärkta formulär för inköpsförslag som finns och som Alingsås använder sig av, både på hemsidan för låntagarna och som kommer in i systemet och på ett enkelt sätt återfinns på personalsidan i en lista. För Alingsås bibliotek har det inneburit en betydligt högre låntagaraktivitet när det gäller inköpsförslag. Det såg ut att vara lätt både för låntagaren och personal att hantera inköpsförslag inne i systemet.

Vi har också tittat på inleverans, hur lätt det är att hämta poster i Libris osv. Hur påminnelser fungerar och skickas ut har vi också tittat på. Mångspråk verkar inte vara något problem för systemet. Litet om hur man hanterat GDPR. Frågan om reservationer. Hur lätt det är att titta i Marcformatet. Hantering av avgifter kom också upp och annat som är intressant för oss på folkbibliotek. Tror jag förstod att det kan gå att lagra en pott med pengar i systemet och det ger förhoppningar om att i framtiden ge låntagare möjlighet att betala in en pott för utskrifter som de sedan kan ta av.

Jag fick också del av hur de jobbat med övergången från Book-it till Koha, hur de tänkt när de ställde in sina olika parametrar.

En annan stor insikt är vad det innebär att Koha är webbaserat. Fick se hur det går att plocka fram böcker som kanske blivit felplacerade, eller man vill omplacera av andra skäl. Hur man sedan kan föra samman alla streckkoderna till ett för det mänskliga ögat, obegripligt block med siffror. För en webbläsare går det sen på någon sekund eller mindre att läsa in hela blocket och så är felet, eller flytten, eller vad man nu gjort, åtgärdad. Sånt är roligt att se. En mindre justering gjordes i stället med Javaskript.

Under dagarna som följde har jag fått titta in under alla rubrikerna på hemskrmen, katalog, cirkulation, låntagarposter med mera. Det har också varit viktigt att inse att det som gör det enkelt att flytta streckkoder i systemet också gör det sårbart på andra sätt. Ett exempel är att det inte är personnummerspecifikt, vilket gör att en låntagare som har tillgång till formulär för bibliotekskort från hemsidan, kan skapa flera konton genom en lite variation av uppgifterna. . Något att fundera hur man kan åtgärda.

Vi pratade också en del om det svenska Koha-nätverket och den hjälp som finns att få genom möten men också genom det omfattande digitala kontaktnätet som finns både i Sverige och utomlands. Det verkar som om det alltid finns någon att fråga och att det alltid kommer svar.

Utfall

För mig var det en stor insikt att till slut koppla vad webbaserad innebär i praktiken. Dels måste systemet kopplas till en vald webbläsare för att fungera. Dels är kodspråket i html och databaserat i SQL. Mycket inställningar och andra data redovisas eller görs via formulär men mycket finns som protokoll i html. Dessutom finns samlad erfarenhet i dessa protokoll från hela världen. Tänker att Koha i sanning är ett bibliotekssystem för bibliotek, av bibliotekarier. Måste man vara kodproffs på html för att jobba i Koha undrade jag, men det svarade min handledare Jessica, Adam och Lukasz att man inte behöver. Efterhand kommer erfarenheten och det är lätt att pröva sig fram med olika anpassningar med hjälp av testklienten. De intygar att Koha är ett lätt system att jobba i och som jag tidigare nämnt, det går bra att skicka en fråga både inom och utom Sverige och det dröjer inte länge förrän någon i nätverket svarar. En annan insikt som fastnade hos mig är att det är lätt att rätta till misstag i systemet.

Jag tycker det är en mycket tilltalande tanke att Koha förutom att vara webbaserat är ett bibliotekariebaserat system, där vi som jobbar får lättare att ha kontroll över förändringar och förbättringar. I kohanätverket diskuteras delar av systemet som behöver förbättras och bit för bit sker kompletteringar och uppdateringar. Bl a tack vare Alingsås kommer en ny fjärrlånemodul att läggas till, exempelvis. Det är inte bara på det lokala planet man diskuterar behov av förbättringar i katalogen det är i ett helt nätverk. I Koha skapas förutsättningar till samarbete och utveckling av våra system som vi själva har inflytande över och hjälps åt att utveckla. Det är mycket tilltalande på många plan.

Vad gäller själva övergången från Book-it till Koha tänker jag att det nog är förmånligt att ha gott om tid. Gott om tid att ladda hem och pröva en testklient, gott om tid att i god tid prova ut inställningarna vi vill göra och hur det kommer att se ut, med hjälp av provmigreringar. Eftersom Koha är uppbyggt på ett lite annorlunda vis är det bara bra att så många som möjligt från den egna personalen får tid att i lugn och ro bekanta sig med ett nytt system. Annars verkar Koha enkelt att förstå.

Det har varit väldigt värdefullt för mig att få Kohaskugga och avslutningsvis vill jag tacka Alingsås bibliotek som tog emot mig och särskilt mina handledare Jessica, Adam och Lukasz.

Jag kan varmt rekommendera Kohaskuggning på Alingsås bibliotek.

Anna Maria Lundblad
Bibliotekarie
Biblioteken i Sollentuna